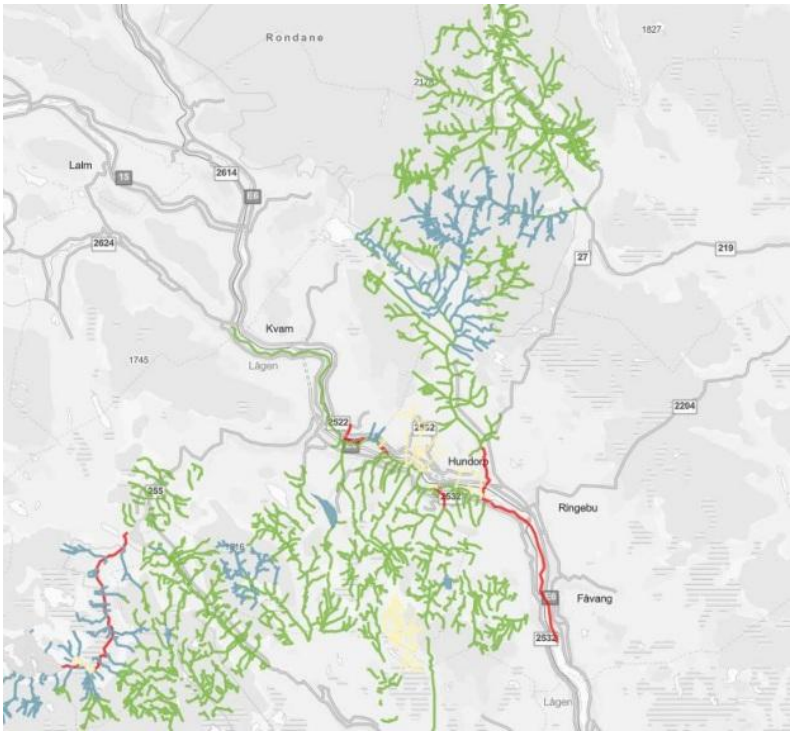
Handlingsplan 2026-2033

Opprydding i spredt avløp fra spredt bebyggelse

SØR-FRON KOMMUNE

30.10.2026

Innhold

1. Innledning 2
2. Mål 2
3. Bakgrunn og regelverk 3
3.1 Nasjonalt regelverk 3
3.2 Kommunale føringer 3
4. Status og kartlegging 4
4.1 Omfang av spredt avløp i kommunen 4
4.2 Vannmiljø og tilstand i kommunens vannforekomster 6
4.3 Tilstand i kommunens vannforekomster 7
5. Prioriterte innsatsområder 8
5.1 Prioritering av områder 8
5.2 Tilknytning kommunalt avløpsnett 8
5.3 Fritidsboliger 10
5.4 Kapittel 13-anlegg 10
6. Tiltak og virkemidler 11
6.1 Kartlegging og registrering 11
6.2 Tilsyn, kontroll og pålegg 11
6.3 Veiledning og informasjon 12
6.4 Rensekrav og krav om ansvarlig foretak 12
7. Ressursbehov og finansiering 12
7.1 Kommunale ressurser 12
7.2 Tilsynsgebyr 13
7.3 Kostnader for eiere 13
8. Rapportering og evaluering 13
9. Kommunens juridiske og administrative virkemidler 14
9.1 Vannforskriften 14
9.2 Forurensningsloven 14
9.3 Forurensningsforskriften 14
9.4 Plan- og bygningsloven 15
9.5 Folkehelseloven og drikkevannshensyn 15

1. Innledning

Det er registrert ca. 920 private avløpsanlegg i Sør-Fron kommune som ikke er tilknyttet kommunalt avløpsanlegg. Rent vann er en viktig ressurs for innbyggere, næringsliv, landbruk, friluftsliv og naturmangfold i Sør-Fron kommune. Kommunen har et ansvar for å bidra til at vannforekomstene beskyttes og forvaltes på en bærekraftig måte, slik at dagens og framtidige generasjoner sikres tilgang på rent vann og et godt vannmiljø.

Denne handlingsplanen beskriver Sør-Fron kommunes strategi og tiltak for å sikre at spredt avløp i kommunen oppfyller kravene i forurensningsloven med tilhørende forskrifter. Planen gir en oversikt over status, prioriterte innsatsområder, virkemidler og fremdrift for oppryddingsarbeidet.

2. Mål

Målet med handlingsplanen er ikke å pålegge flest mulig innbyggere kostbare tiltak, men å identifisere og følge opp avløpsanlegg som medfører uakseptabel forurensning. Oppfølging skal skje på grunnlag av konkrete vurderinger av miljørisiko, teknisk tilstand, resipientforhold og tilgjengelig dokumentasjon i den enkelte sak.

For å nå dette målet skal kommunen gjennom planperioden arbeide for å:

- bygge opp et oppdatert og kvalitetssikret kunnskapsgrunnlag om private avløpsanlegg i kommunen
- identifisere avløpsanlegg som medfører eller kan medføre uakseptabel forurensning
- prioritere oppfølging av anlegg og områder der miljøgevinsten er størst
- beskytte drikkevannskilder, sårbare vassdrag og andre viktige brukerinteresser
- sikre at nye avløpsanlegg etableres i samsvar med gjeldende regelverk og miljøkrav
- bidra til økt kunnskap om drift og vedlikehold av private avløpsanlegg blant anleggseiere

3. Bakgrunn og regelverk

3.1 Nasjonalt regelverk

Arbeidet med vannforvaltning i Norge er regulert gjennom vannforskriften (2007), som gjennomfører EUs rammedirektiv for vann i norsk rett. Vannforskriften fastsetter at vannforekomstene skal beskyttes, forbedres og gjenopprettes med sikte på å oppnå minst god økologisk og kjemisk tilstand. For å nå disse miljømålene må kommunene følge opp utslipp fra private avløpsanlegg gjennom tilsyn, pålegg om utbedring og øvrige tiltak etter forurensningsregelverket. Utslipp fra spredt avløp er, sammen med avrenning fra landbruket, blant de viktigste årsakene til at mange vannforekomster ikke oppnår miljømålene.

De nasjonale føringene fra Klima- og miljødepartementet legger til grunn at avløpsanlegg skal oppfylle rensekravene i forurensningsregelverket innen 2027, og senest innen 2033.

Sør-Fron kommune vurderer det som lite realistisk å oppnå full måloppnåelse innen denne tidsfristen. Kommunen vil likevel arbeide systematisk for å kartlegge, lokalisere og følge opp negative påvirkninger på lokale vassdrag.

3.2 Kommunale føringer

Kommuneplanens arealdel (KPA2035) vil være et sentralt verktøy for en helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannet. Dette skal skje ved en helhetlig vannforvaltning på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer og med god medvirkning fra allmenne interesser.

Hovedplan vannforsyning og avløp (VA2035) er under utarbeidelse av enhet kommunalteknikk. Planen fastslår at kommunen vil videreføre kartlegging, tilsyn og veiledning, samt prioritere områder hvor risikoen for forurensning er størst. Tilknytning til offentlig avløp skal vurderes der dette er hensiktsmessig.

Forskrift om utslipp av avløpsvann fra mindre avløpsanlegg for bolig og fritidsbebyggelse, Sør-Fron kommune, Innlandet (FOR-2020-04-02-840). Forskriften gir nærmere føringer for planlegging, søknadsbehandling og etablering av mindre avløpsanlegg i Sør-Fron kommune.

Forskrift om gebyrer for saksbehandling og kontroll etter forurensningsregelverket, Sør-Fron kommune, Innlandet (FOR-2023-09-07-1757). Tilsynsgebyret skal finansiere kommunens arbeid med tilsyn, kontroll, dokumentgjennomgang og øvrig forvaltning av mindre avløpsanlegg, og beregnes etter selvkostprinsippet. Gebyret ble innkrevd første gang i 2022. Satsen for 2026 er 500 kr per anlegg.

4. Status og kartlegging

4.1 Omfang av spredt avløp i kommunen

Sør-Fron kommune har per nå gjennomført dokumenttilsyn med alle registrerte anlegg. Dette er private avløpsanlegg med ulik alder, utforming og rensegrad. Det antas også å finnes et betydelig antall uregistrerte avløpsanlegg i fjellområdene. Flere av disse kan være etablert uten nødvendig tillatelse og med utilstrekkelige renseløsninger. Det vil derfor være en prioritert oppgave å kartlegge og lokalisere slike anlegg.

Omtrent 200 anlegg er etablert etter at forurensningsforskriften trådte i kraft i 2007. Resterende anlegg er forholdsvis gamle. Kommunen har utarbeidet en oversikt over alder og anleggstype gjennom å undersøke arkiv, tidligere utslippstillatelser og byggetillatelser. På denne måten har kommunen opparbeidet seg et helhetsbilde av de spredte private avløpsanleggene uten å gjøre fysiske tilsyn. Det finnes flere anlegg uten noen dokumentasjon. Mange av disse anleggene er over 50 år gamle med kummer og rør i betong av dårlig kvalitet.

De fleste anleggene er bygd på 1970- og 80- tallet og et fåtall tidligere. Rundt 1980 fikk 68 anleggseiere krav om utbedring i forbindelse med Mjøsaksjonen. Ikke alle ble utført, så flere anlegg er uendret siden etablerings tidspunkt. Mange anlegg er dermed modne for utskiftning/oppgradering i forhold til dagens tekniske krav til slamavskiller/kum, og krav til å klare gjeldende rensekrav på 90 % reduksjon av fosfor og organisk stoff.

Der et avløpsanlegg vurderes å ha begrenset kapasitet, men ikke representerer en vesentlig forurensningsrisiko, vil kommunen som hovedregel ikke kreve umiddelbare tiltak. Det vil i stedet informeres om at anlegget ikke tilfredsstiller dagens standard og at oppgradering kan bli nødvendig ved endret bruk, økt belastning eller framtidig eierskifte.

Enslige eldre som bor i helårsbolig med eldre eller mangelfulle avløpsanlegg vil som hovedregel ikke prioriteres for pålegg om utbedring. Ved framtidig eierskifte vil kommunen informere ny eier om anleggets tilstand og behov for oppgradering. Unntak kan gjøres dersom anlegget medfører synlig forurensning eller vurderes å utgjøre en uakseptabel risiko for miljø eller helse.

Tabell 1. Private avløpsanlegg fordelt på eiendomstype

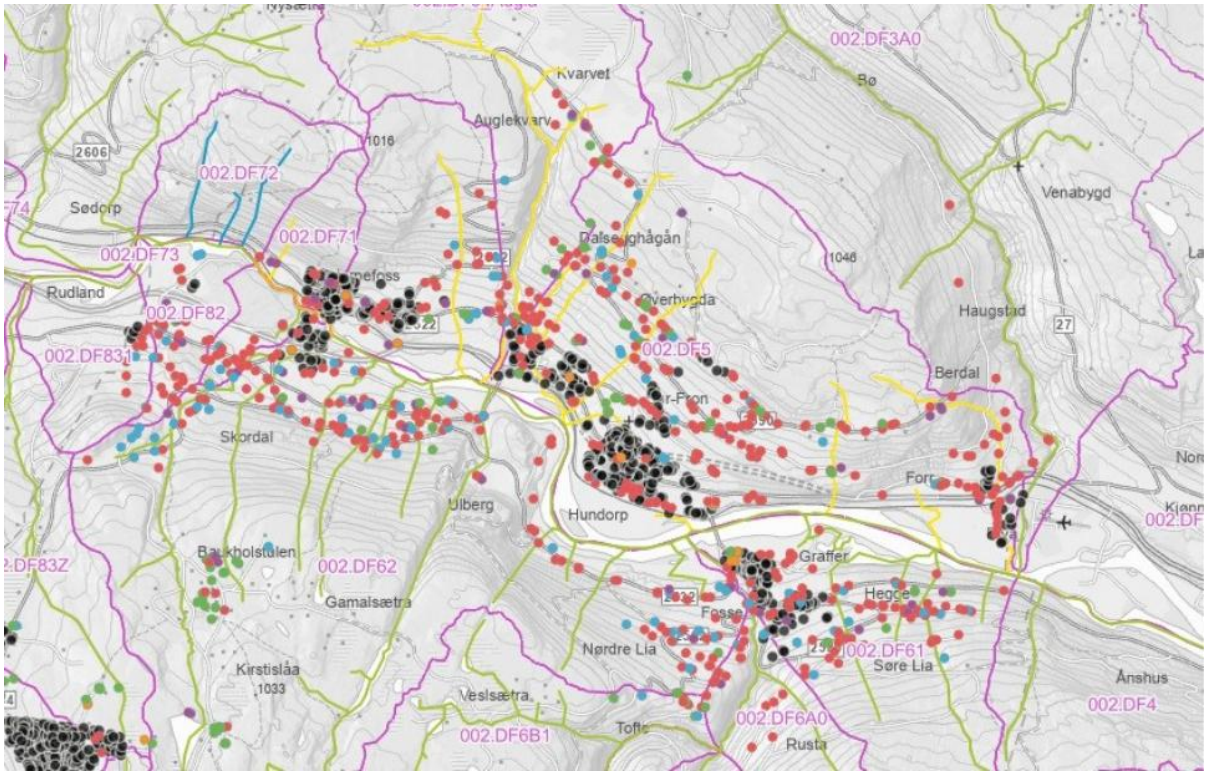
Type eiendom	**Antall**
Privat bolig	670
Fritidsbolig	250
Sum	**920**

Tabell 2. Oversikt over registrerte private avløpsanlegg i Sør-Fron kommune

Anleggstype	Antall
Slamavskiller	781
Gråvannstank	38
Tett tank	106
Minirenseanlegg	30
Synkekum	Inngår i et mindre antall av de registrerte slamavskilleranleggene
Biologisk-kjemisk renseanlegg (> 50 pe)	2
Slamavskiller med infiltrasjon (> 50 pe)	4
Utedo	Ikke registrert. Omfatter hovedsakelig lavstandard fritidsboliger uten innlagt vann.
Sum	961

Differansen mellom antall avløpsanlegg og antall eiendommer skyldes at enkelte eiendommer har kombinerte løsninger, eksempelvis tett tank for svartvann og separat renseanlegg for gråvann.

Lavstandard fritidsboliger – der regelen om å bære vann inn og ut av hytta gjelder. Disse omfattes normalt ikke av krav til avløpsrensing fordi bygningen mangler innlagt vann.

Figur 1 Punktvis oversikt avløpsanlegg i bygda. Svart prikk er kommunal tilknytning. Øvrige farger er private avløpsanlegg.

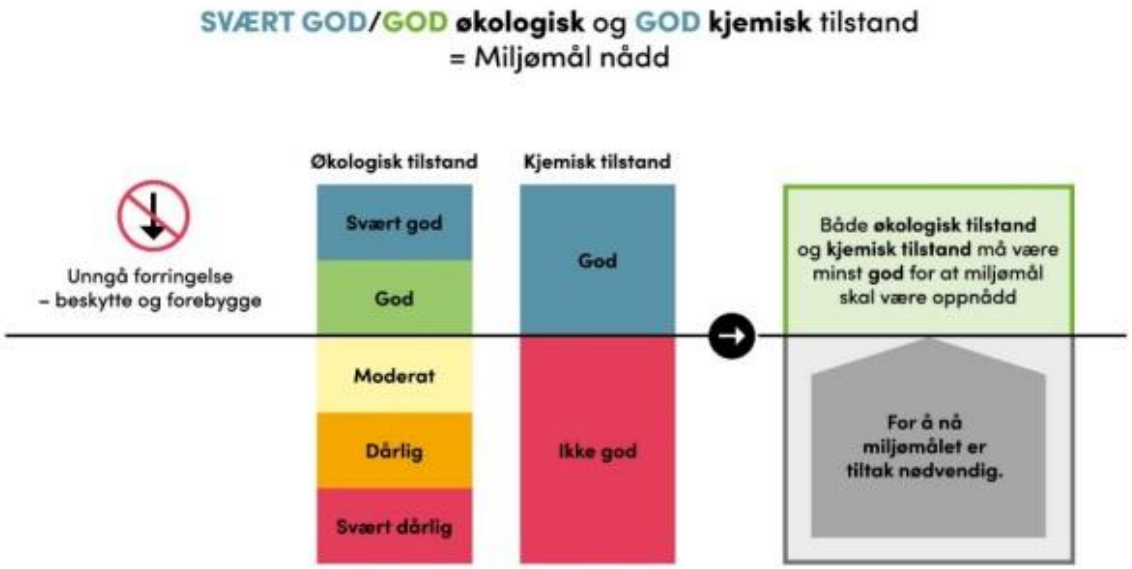
4.2 Vannmiljø og tilstand i kommunens vannforekomster

Vannforskriftens overordnede mål er at alle vannforekomster skal opprettholde eller oppnå minst god økologisk og kjemisk tilstand. Der miljømålet ikke er oppfylt, skal det vurderes og gjennomføres nødvendige tiltak for å redusere påvirkninger og forbedre vannmiljøet. Her i kommunen gjelder dette ferskvannsforekomster og grunnvann.

For Sør-Fron kommune innebærer dette blant annet å redusere forurensning fra private avløpsanlegg, slik at lokale elver, bekker, fjellvann og grunnvannsressurser beskyttes mot forringelse og gradvis kan oppnå miljømålene etter vannforskriften.

Miljømålet anses oppnådd når vannforekomsten har minst god økologisk tilstand og god kjemisk tilstand. Også i vannforekomster som allerede oppfyller miljømålene, skal

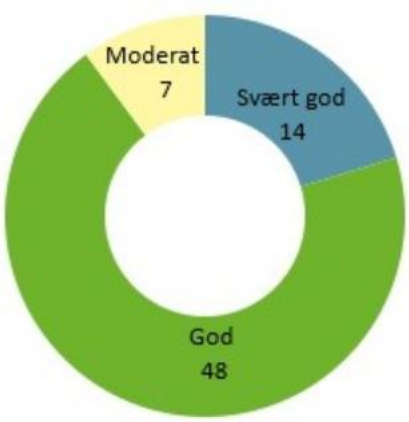
det gjennomføres nødvendige forebyggende tiltak for å hindre forringelse av vannmiljøet.

Figur 2 Miljømålet etter vannforskriften er at både økologisk og kjemisk tilstand i vannforekomster skal være minst god. Dersom miljømålet ikke er oppnådd, må nødvendige tiltak vurderes og gjennomføres.

4.3 Tilstand i kommunens vannforekomster

Sør-Fron har totalt 87 registrerte vannforekomster, fordelt på grunnvann (9), innsjø (16) og elv (62). Av disse er 69 av vannforekomstene kartlagt med hensyn på kjemisk og økologisk tilstand. Figur 3 viser en oversikt over tilstanden for vannkildene i kommunen.

Figur 3 Økologisk tilstand i vannforekomstene i kommunen. Antall vannkilder innenfor hver kategori er angitt med tall. Kilde: Vann-nett.no

5. Prioriterte innsatsområder

5.1 Prioritering av områder

Det er ikke utarbeidet kart med faktiske tiltakssoner, men opprydding i private avløpsanlegg vil hovedsakelig prioriteres i denne rekkefølgen:

Prioritet	Område	Begrunnelse
1	Fjell. Kapittel-13 anlegg 50-2000 pe	Representerer store enkeltutslipp sammenlignet med ordinære private avløpsanlegg.
2	Nært kommunalt nett	Tilknytning er den enkleste og mest kostnadseffektive løsning. Områder og antall anlegg avklares internt i kommunen.
3	Fjellområder	Lokalisering av ulovlig etablerte avløpsløsninger i sårbare områder.
4	Avløpsanlegg uten renseeffekt i umiddelbar nærhet til elver/bekker	Direkte forurensende påvirkning på sideelver som Augla, Skurdalsåa, Kvigstadåa, Fossåa.
5	Andre vassdrag	Prioriteres etter økologisk tilstand i vannforekomst

Begrepsforklaring:

1 pe (personekvivalent) er et mål på forurensningsbelastning og tilsvarer avløpsutslippet fra én person.

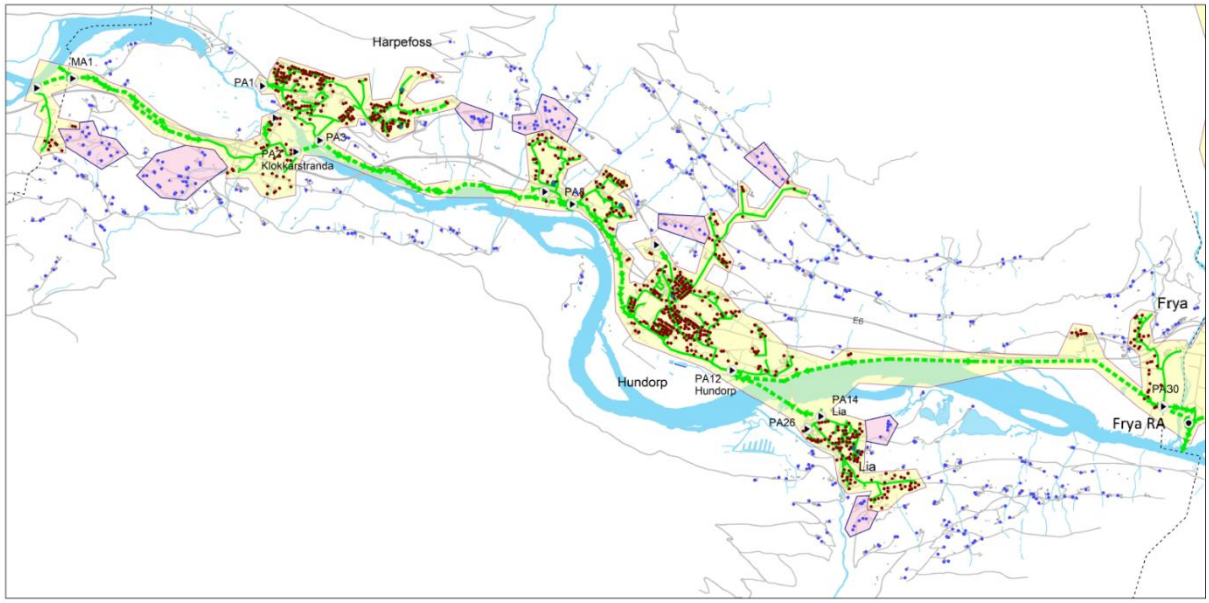
Kapittel 12-anlegg og kapittel 13-anlegg er fellesbetegnelser for avløpsanlegg som reguleres av henholdsvis kapittel 12 og kapittel 13 i forurensningsforskriften. Inndelingen er basert på utslippets størrelse og hvilket regelverk som gjelder for anlegget.

5.2 Tilknytning kommunalt avløpsnett

Kommunal tilknytning til vann og avløp vil være en betydelig bidragsyter til å redusere forurensning fra spredt avløp. Renseanlegget på Frya har god kapasitet til at flere knytter seg til det kommunale avløpsnettet. I oppryddingsarbeidet skal tilknytning til kommunalt avløpsnett vurderes som førstevalg der dette er teknisk og økonomisk gjennomførbart. Dette gjelder særlig i etablerte boligområder og randsoner til eksisterende kommunalt ledningsnett.

Der forholdene ligger til rette for det, vil kommunal tilknytning normalt være den mest framtidsrettede løsningen. En privat stikkledning til kommunalt ledningsnett har lang

forventet levetid, krever begrenset vedlikehold og gir generelt høyere drifts- og rensemessig sikkerhet enn individuelle avløpsanlegg.

Figur 4 Oversikt over tettbebyggelsen i Sør-Fron bygda og aktuelle randsoner for tilknytning til kommunalt vann- og avløpsnett (markert med rosa) hentet fra kommunens saneringsplan.

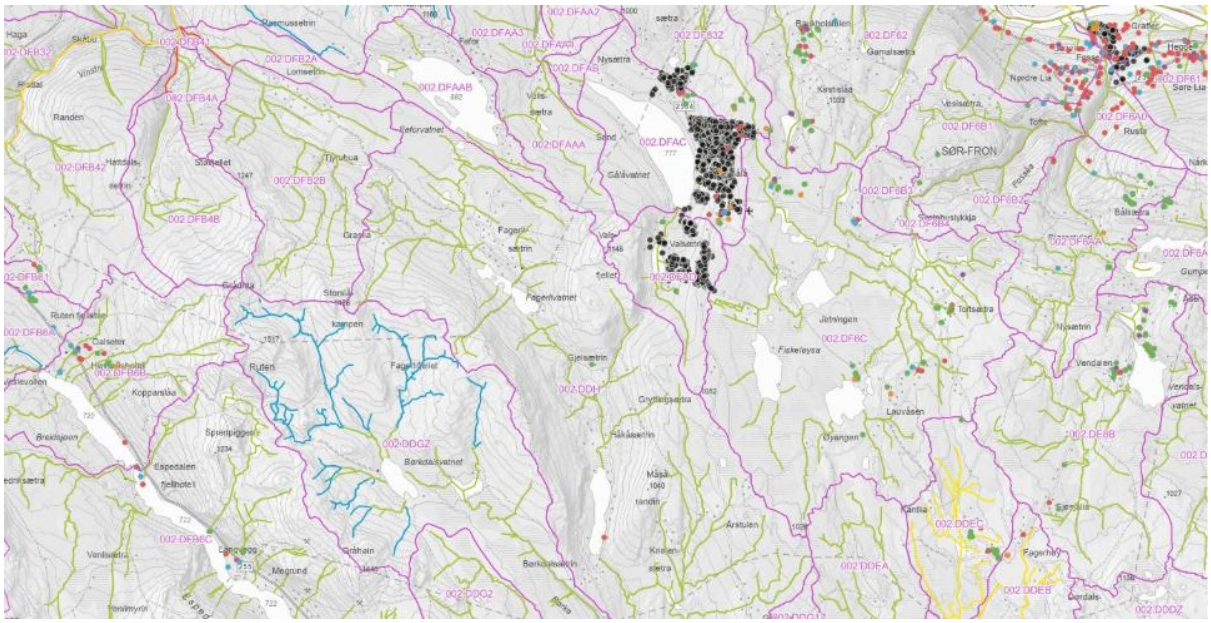
Randsoner defineres som bebygde områder som grenser til eksisterende kommunalt vann- og avløpsnett, og hvor tilknytning kan være aktuelt.

Kommunal tilknytning vil imidlertid ikke være en hensiktsmessig løsning for alle eiendommer. Kostnadene ved tilknytning må stå i et rimelig forhold til miljøgevinsten, og påvirkes blant annet av avstanden til eksisterende ledningsnett, terrengforhold og bebyggelsens lokalisering. Bebyggelsesmønster, topografi og avstand til kommunal avløpsledning vil derfor være sentrale faktorer ved valg av strategi for oppryddingsarbeidet.

Eiendommer som ligger ved eller i nærheten av offentlig avløpsledning kan pålegges tilknytning til kommunalt avløpsnett i medhold av plan- og bygningsloven § 27-2. Kommunen kan også, etter forurensningsloven § 23, bestemme at avløpsvann skal føres til en annens avløpsanlegg når vilkårene for dette er oppfylt.

5.3 Fritidsboliger

Utviklingen de senere årene viser at moderne fritidsboliger i økende grad har standard som nærmer seg helårsboliger, med innlagt vann, bad, dusj og høyere bruk enn tidligere.

Figur 5 Bilde avløpsanlegg oversikt fjellområde

Hyttefeltene på Gålå er i all hovedsak knyttet til kommunalt avløpsnett. Fagerhøi-Tapptjønnfeltet og Lauvåsen hyttefelt (kapittel 13-anlegg) er knyttet til større private fellesanlegg, og vises derfor ikke i kommunale kart.

Spredte avløpsløsninger er utbredt, og vi ser en økende interesse i å etablere private avløpsløsninger i spredte fjellområder hvor tilknytning til felles avløpsanlegg eller kommunalt avløpsnett ikke er mulig. De øvrige hyttene er såkalte lavstandardhytter – der regelen om å bære vann inn og ut av hytta gjelder. Her trengs det allikevel tett oppfølging da stikkprøver viser en viss utbredelse med innlagt vann og egne eller ingen vann- og avløpsløsninger.

5.4 Kapittel 13-anlegg

Sør-Fron kommune har seks private avløpsanlegg som omfattes av forurensningsforskriften kapittel 13. Anleggene er lokalisert i fjellområder med sårbare resipienter og representerer betydelig større utslipp enn ordinære private avløpsanlegg.

Oppfølging av disse anleggene vil ha høy prioritet i planperioden. Kommunen skal innhente og vurdere dokumentasjon på at anleggene oppfyller gjeldende rensekrav og drives i samsvar med utslippstillatelsene. Der prøvetaking er mulig, skal renseeffekten dokumenteres i henhold til kravene i forurensningsforskriften.

På oppdrag fra Sør-Fron kommune gjennomførte Norconsult i 2021 tilsyn ved seks private avløpsrenseanlegg. Tilsynet omfattet infiltrasjonsanlegg, biologisk-kjemiske renseanlegg og våtmarksanlegg, og det ble utarbeidet tilsynsrapporter for hvert enkelt anlegg.

Fra 2025 er det innført årlig tilsynsgebyr for kapittel 13-anlegg. Målet for planperioden er å sikre at alle anlegg drives i samsvar med gjeldende utslippstillatelser og oppnår nødvendig renseeffekt for å ivareta vannmiljøet i de berørte områdene.

6. Tiltak og virkemidler

6.1 Kartlegging og registrering

Kommunen skal gjennomføre systematisk kartlegging av alle spredte avløpsanlegg. Kartleggingen vil skje ved hjelp av flere kilder: kommunens arkiv, slamtømmerapporter fra G-Miljø AS, matrikkelen, kommunekart/GIS-løsninger og direkte kontakt med anleggseiere. Det er etablert et register som holdes løpende oppdatert, og som danner grunnlag for kommunens videre oppfølging og prioritering av avløpsanlegg.

G-Miljø AS utfører avviksrapportering til kommunen i forbindelse med rutinetømming av slamavskillere og tette tanker. Dette gir kommunen mulighet til å føre et mer risikobasert tilsyn, også utenom årlige tilsynsprosjekter, ved å prioritere oppfølging av anlegg med avvik uavhengig av hvilket område anlegget ligger i.

6.2 Tilsyn, kontroll og pålegg

Kommunens tilsyn er et systematisk kontrollarbeid. Gjennomføringen av tilsyn vil i grove trekk gå ut på følgende:

- Gå gjennom dokumentasjon og registreringer for det aktuelle anlegget
- Sende ut spørreskjema hvis det er uklarheter
- Kontroll og oppfølging av tømmerapporter, servicerapporter og årsrapporter
- Vurdere tømmefrekvens og tilgjengelighet
- Eventuelt kontrollbesøk – varsles i forkant
- Eventuell prøvetaking av anleggsutslipp og inspeksjon av utslippspunkt
- Oppfølging av eventuelle avvik, og dermed pålegg om retting

Der tilsyn avdekker mangler, skal det gis pålegg om utbedring med rimelige frister. Kommunen vil benytte forurensningslovens virkemidler, herunder tvangsmulkt og forurensningsgebyr, overfor eiere som ikke etterkommer pålegg. Saksgangen ved pålegg om oppgradering vil følge standard forvaltningspraksis med varsel om vedtak,

vedtak med klagefrist og opptrappende virkemidler ved manglende etterlevelse. Hvis eiendommen har et nyere anlegg med utslippstillatelse, er det mest sannsynlig et godkjent avløpsanlegg og vil ikke få pålegg om oppgradering. Det kan likevel gis pålegg om tilknytning til offentlig avløp dersom det finnes eller blir bygd ut i nærheten.

6.3 Veiledning og informasjon

Kommunen skal gi god veiledning til eiere av spredte avløpsanlegg om krav, løsninger og søknadsprosess. Forberedende informasjon vil bli sendt ut per brev direkte til hver aktuell anleggseier i forkant av påleggene. Brevene sendes ut områdevis, og det opplyses i brevet at flere i nærområdet har fått lignende informasjon. På denne måten kan naboer gå sammen og diskutere eventuelle fellesløsninger tidlig i prosessen.

Kommunens nettside skal oppdateres med relevant informasjon om spredt avløp, renseløsninger og søknadsskjemaer. Kommunen skal informere gjennom flere kanaler, herunder kommunens nettsider, informasjonsbrev og direkte kontakt med berørte anleggseiere.

Formålet med kommunikasjonsarbeidet er å bidra til økt forståelse for hvorfor oppryddingsarbeidet gjennomføres, hvilke miljøutfordringer som er knyttet til utslipp fra private avløpsanlegg, og hvilke rettigheter og plikter den enkelte anleggseier har.

Erfaring viser at informasjon om spredt avløp og private avløpsanlegg kan være krevende å formidle. Kommunen skal derfor legge vekt på at informasjonen er lett tilgjengelig, tydelig og tilpasset målgruppen.

6.4 Rensekrav og krav om ansvarlig foretak

For utslipp av sanitært avløpsvann gjelder krav om minimum 90 % reduksjon av fosfor og 90 % reduksjon av BOF_5. Kravene følger av forurensningsforskriften kapittel 12 og 13 og skal bidra til å beskytte vannforekomstene mot forurensning og forringelse.

Det er viktig å få med seg kravene som stilles til ansvarlig søker, prosjekterende og utførende av mindre avløpsanlegg. Det er i henhold til plan- og bygningsloven § 20-3, jf. § 20-1 bokstav a krav om ansvarlig foretak for bygging av avløpsanlegg.

7. Ressursbehov og finansiering

7.1 Kommunale ressurser

Det kreves kompetanse, personell og økonomi til å gjennomføre oppryddingsarbeidet (kartlegging, tilstandsvurdering og oppfølging). Tilstrekkelige ressurser er en forutsetning for å lykkes i tilsynsarbeidet i forbindelse med mindre avløpsanlegg. Kommunen har per nå en 100 % stilling som blir gebyrfinansiert. Som underliggende

prinsipp gjelder at forurenser betaler for arbeidet kommunen har i forbindelse med dette arbeidet.

7.2 Tilsynsgebyr

Kommunen har vedtatt Forskrift om gebyrer for saksbehandling og kontroll etter forurensningsregelverket (vedtatt 3. november 2023, ikrafttredelse 1. januar 2024).

Tilsynsgebyret faktureres uavhengig av om det er fysisk tilsyn eller ikke. Mesteparten av tilsynsarbeidet består av å granske og rydde opp i gamle utslipp i tråd med handlingsplan, håndtere avvik, rapportere og vedlikeholde systemer. Gebyrsatsene vedtas av kommunestyret hvert år. Satsen for 2026 er 500 kr per anlegg. Saksbehandlingsgebyr for behandling av søknad om utslippstillatelse faktureres etter at søknaden er behandlet.

7.3 Kostnader for eiere

Det er anleggseier som er ansvarlig for at det private avløpsanlegget fungerer tilfredsstillende, og som bærer kostnadene ved en oppgradering. Erfaringsmessig ligger investeringskostnadene for et nytt anlegg på 150 000 – 300 000 kroner inkludert merverdiavgift per boenhet. I tillegg påregnes årlige driftskostnader for slamtømming, service, tilsyn og lignende.

Det lønner seg å se på muligheten for å samarbeide med naboer om fellesløsninger. Ved å samarbeide med en eller flere naboer kan kostnadene per husstand reduseres vesentlig.

Sør-Fron kommune har per i dag ingen egen tilskuddsordning for etablering eller oppgradering av private avløpsanlegg. Dersom det blir tilgjengelige statlige eller regionale støtteordninger, vil kommunen informere aktuelle anleggseiere om disse.

8. Rapportering og evaluering

Kommunen skal rapportere årlig til kommunestyret om status og fremdrift i oppryddingsarbeidet. Rapporten skal inneholde oppdaterte tall for antall kartlagte anlegg, antall pålegg gitt, antall utbedrede anlegg og status for vannkvalitet i prioriterte vassdrag.

Planen skal revideres i takt med endinger av de nasjonale føringene fra Klima- og miljødepartementet, eller ved vesentlige endringer i regelverk. Evalueringen skal vurdere måloppnåelse, ressursbruk og behov for justering av tiltak og prioriteringer.

9. Kommunens juridiske og administrative virkemidler

Som lokal forurensningsmyndighet har Sør-Fron kommune ansvar for å følge opp utslipp fra mindre avløpsanlegg og sørge for at gjeldende regelverk etterleves.

Lovverket med forskrifter er utarbeidet av sentrale myndigheter, og kan i liten grad fravikes. Der det er rom for skjønn vil kommunen i størst mulig grad anvende dette skjønnet til fordel for kommunens innbyggere.

9.1 Vannforskriften

Vannforskriften stiller krav om at vannforekomstene skal beskyttes mot forringelse og oppnå minst god økologisk og kjemisk tilstand. Dette følger av forskriftens miljømål (§ 4) og kravet om å iverksette nødvendige tiltak for å nå disse målene. Arbeidet med opprydding i spredt avløp er et viktig lokalt virkemiddel for å redusere tilførselen av næringsstoffer, organisk stoff og bakterier til vannforekomstene.

9.2 Forurensningsloven

Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) er det sentrale lovverket for kommunens arbeid med spredt avløp. Loven bygger på prinsippet om at ingen har rett til å forurense uten hjemmel i lov, forskrift eller tillatelse. Utslipp av sanitært avløpsvann regnes som forurensning etter loven, og det er den enkelte anleggseier som har ansvar for at utslipp ikke medfører forurensning eller fare for forurensning.
Forurensningsloven gir kommunen myndighet til å følge opp private avløpsanlegg, herunder å gi pålegg om tiltak for å stanse, forebygge eller begrense forurensning etter § 7 og, når vilkårene er oppfylt, omgjøre eller tilbakekalle utslippstillatelser etter § 18.

Med hjemmel i forurensningsloven kan kommunen blant annet:

- behandle søknader om utslippstillatelse
- kreve nødvendige opplysninger og dokumentasjon
- føre tilsyn med avløpsanlegg
- pålegge undersøkelser og miljøkartlegging
- gi pålegg om utbedring av ulovlige eller utilstrekkelige avløpsanlegg
- fastsette frister for gjennomføring av pålagte tiltak
- følge opp manglende etterlevelse gjennom administrative virkemidler

9.3 Forurensningsforskriften

Forurensningsforskriften kapittel 12 og 13 regulerer utslipp fra mindre avløpsanlegg, mens kapittel 15 og 15A regulerer henholdsvis utslipp av oljeholdig og fettholdig avløpsvann. Sør-Fron kommune er lokal forurensningsmyndighet etter disse

bestemmelsene og har ansvar for søknadsbehandling, tilsyn og oppfølging innenfor sitt myndighetsområde. Regelverket skal bidra til å redusere forurensning og beskytte både vannmiljøet og kommunale avløpsanlegg.

9.4 Plan- og bygningsloven

Bygging av avløpsanlegg er søknadspliktig jf. plan- og bygningsloven §§ 20-1 og 20-2. Det er krav om ansvarlig foretak for søknad, prosjektering og utførelse av avløpsanlegg jamfør plan- og bygningsloven § 20-3.

Kommunen kan kreve eiendommer tilknyttet offentlig avløpsnett med hjemmel i plan- og bygningslovens § 27-2.

9.5 Folkehelseloven og drikkevannshensyn

Mangelfull håndtering av avløpsvann kan påvirke både private og offentlige drikkevannskilder. Beskyttelse av drikkevann er et viktig hensyn ved behandling av saker om spredt avløp.

Kommunen skal gjennom sin myndighetsutøvelse bidra til å forebygge forhold som kan medføre helsefare eller redusert vannkvalitet.